

blevet mødt med en saadan Avillie af begge Parter's Ledere, at Regjeringen ikke kunde have nogen Anledning til at bringe det frem paa Rigsdagen, var der endnu ikke fremkommet noget andet Forslag, som Ministeriet fandt at kunne tiltræde; men der blev desuden fra Ministeriets Side tilføiet, at hermed var det ingenlunde givet, at Forholdet ikke saaledes kunde forandre sig, at en Evangslov kunde retfærdiggjøres, ligesom det ogsaa var muligt, at der kunde fremkomme et Lovforslag, som kunde vente at vinde Bifald; men saalænge disse Forandringer af Forholdene ikke vare indtraadte, og saalænge et saadant Forslag ikke forelaa, kunde Ministeriet ikke finde Evangsbestemmelser tiltraadelige. Dette var den Anskuelse, som dengang udtaltes af Ministeriet, og som efter Forhandlingerne i samme endnu er dets Anskuelse. Jeg skal nu tillade mig at udvikle Ministeriets Grunde for denne Anskuelse. Den Grund, der først er paaberaabt, er den, at der har fundet Fremgang Sted med Hensyn til Afløsning til Selveiendom ved Overeenskomst mellem Godsetere og Fæstere. Jeg har for 2 à 3 Maaneder siden igjennem det statistiske Bureau søgt Oplysninger om Afhændelse af Fæstegods, og jeg har nu modtaget saadanne Oplysninger indtil den 1ste August d. A., altsaa indtil omtrent 2 Maaneder før Rigsdagens Sammentræden. Disse Oplysninger foreligge for hele Kongerigets Vedkommende, kun med Undtagelse af 3 Herreder i Jylland, angaaende hvilke Oplysninger senere vil blive meddeelte; disse 3 Herreder kunne imidlertid naturligtvis ikke indvirke betydeligt paa Hovedresultatet. Der er til Afbenyttelse under Sagen affattet Tabeller i det statistiske Bureau over de Afhændelser, der have fundet Sted fra 1ste Januar 1850 indtil 1ste August 1852. Endvidere har jeg her et Brev, hvori Chefen for Bureauet har sammenstillet endeel Resultater. Jeg skal, foruden at Brevet i dets Heelhed naturligtvis vil blive afgivet til det Udvalg, som sandsynligtvis vil blive nedsat i Sagen, allerede nu nævne nogle enkelte Punkter deraf.

„Det vil sees,“ hedder det i Brevet, „at der i det omhandlede Tidrum af lidt over

2½ Aar“ — fra 1ste Januar 1850 til 1ste August 1852 — „er til Eiendom (Arvesætte og Selveiendom) overgaaet 7¹/₁₀ pCt.“ — altsaa omtrent 7¹/₂ pCt. — „af Fæstegaardenes Hartkorn, hvilket forholdsvis er henved 4 Gange mere, end der i Dvingvænniet 1845 til 1849 overgik til Eiendom. Holder man de offentlige Stiftelser, der i den her omhandlede Henseende kun frembyde et ugunstigt Resultat (Hør!), og Majoriteterne, der ligeledes staae under Middelforholdet (Hør!), samt Domainegodsset, der staaer lidt over samme, udenfor Betragtningen, da faaer man for de i privat og fuldstændig Eie værende Godser et endnu meget gunstigere Resultat, idet der af de til samme henhørende Fæstegaardes Hartkorn er solgt 11³/₁₀ pCt. i det her omhandlede Tidrum af 2½ Aar. Sammenligner man Jylland med Derne, da frembyder hiint vel et langt gunstigere absolut Resultat end disse, idet der i Jylland er solgt 14⁶/₁₀ pCt., medens paa Derne kun 5⁴/₁₀ pCt. af Fæstegaardenes Hartkorn ere overgaaede til Eiendom; men, sammenligner man det her omhandlede Tidrum med Dvingvænniet 1845 til 1849, da har Fremgangen været langt stærkere paa Derne, hvad følgende Tal vise: Overgaaet til Eiendom i de 5 Aar 1845—1849 er i Jylland 10¹/₄ pCt., paa Derne 2 pCt.; overgaaet til Eiendom i de 2½ Aar fra 1 Jan. 1850 til 1 Aug. 1852 er i Jylland 14⁶/₁₀ pCt., paa Derne 5⁴/₁₀ pCt.“ Medens Forholdet i Jylland saaledes er steget fra 10¹/₄ pCt. til 14⁶/₁₀ pCt., er Forholdet paa Derne derimod steget fra 2 pCt. til 5⁴/₁₀ pCt., altsaa er der, naar man regner det sidstnævnte Tidrum dobbelt, i Jylland solgt 3 Gange mere end i det foregaaende Tidrum, medens der paa Derne er solgt 5 Gange mere. Det er en Mærkelighed, som jeg skal nævne, da den muligen kan interessere, at der i de sidste 2½ Aar i Aarhus Amt er solgt 46 pCt. og i Viborg Amt 35 pCt. af Fæstegaardenes Hartkorn. — Disse Tal ere imidlertid ikke saa afgjørende som Hovedresultatet, der ligeledes findes i de fra det statistiske Bureau meddeelte Optegnelser. Jeg har nemlig anmodet Chefen om at opgive mig, hvorledes Forholdet stillede sig særskilt for de 1½ Aar fra 1ste Januar 1850 til 1ste August 1851 og for Aaret